

פרוטוקול מט' 26/ב

מישיבת ועדת העבודה
שהתקיימה ביום ר', י"א בתמוז תשי"ג - (24.6.53)
(בשעה 9.00)

נרכחו:

חברי הועדה:

ה. כרגר - היו"ר	א. סטופ
א. וילנסקה	י. ריפתין
ז' טברסקי	א. שוטסק

מוזמנים:

ה' עמיר ישראל (נציגי משרד הבטחון)
עו"ד ה' קליין (

ה' ויינס - נציג משרד המשפטים

ה' זיבמן (	נציגי איגוד נכי
ה' גדלוב (	מלחמת-העולם השניה,
ה' סולמן (	
ה' סן (	

חסרו:

ב. אבניאל	ח. למדן
ד. נסתוני	ב. מינץ
ע. גוברין	ס. קלמר
ש. גרידי	ה. שרי
ב. צ. הראל	א. תבורי
פ. חמדאן	

חוק הנכים, (תגמולים ושיקום)
(תיקון סס' 3), תשי"ג-1952.

סדר-היום:

חוק הנכים (תגמולים ושיקום), (ת.ק.מ. 3) תשי"ג-1952:

היו"ר ה. ברגר:

פותח את הישיבה.

הזמנו לישיבה זו את נציגי איגוד נכי מלחמת העולם השנייה, שנקראו לשירות על-שם המוסדות הלאומיים בארץ ישראל, כדי לשמוע את עמדתם להצעת חוק זו.

ה' זיבמן:

הצעת חוק זו היא רחופה ביותר, ועל כן אנו מבקשים לאשרה במהירות האפשרית להצעת חוק זו ישנה פרשה ארוכה. עוד בתחילת שנת 1950 קיבלנו מכתבים ממשרדי ממשלה שונים, הקובעים כי המוסד בענין העברת הטיפול בנכי מלחמת העולם השנייה לידי משרד הבטחון עומד בשלב סופי. ישנו בידינו מכתב מאפריל 1950 מאת מי שהיה מנהל אגף השיקום של משרד הבטחון, מר גוריון, האומר שאין לו התנגדות לכך שנעבור לפיקוחו של האגף, אך מאז לא שמענו דבר. מאז היו כל מיני הצעות עד שהגענו להצעת החוק הנוכחית, שהועברה לוועדה זו לפני שבעה חודשים. יש להביא בחשבון כי ישנם נכים עוד מסנת 1940. האנשים מתבגרים, נכותם מקשה עליהם ביותר, ולרגל גלי הפיסורים במקומות העבודה, הדבר מתקם דוקא בחברינו, היות והחוק הקיים אינו מגן עליהם, והטיפול בכל מקרה הוא קשה ביותר. אנו רוצים שחברינו לא יהיו מקרים סוציאליים ושיוכלו להרוויח את לחמם בכבוד - במסך כל הטבים הללו לא שמענו תלונה מאף נותן עבודה, כי אחד מחברינו אינו טוב בעבודה או שאינו ממלא את תפקידו בנאמנות - ועל כן דרוט מאוד חוק מתאים אשר יגן על חברינו במקום עבודתם, או יאפשר לסדרם במקומות עבודה מתאימים. ישנן למעלה מ-50 מספחות, אשר לגמרי אינן מסודרות בעבודה וצריך למצוא בשבילן סידור קונסטרוקטיבי. מספחות אלו קיבלו עד עכשיו הקצבה זעומה מאוד ממשרד הסעד. מצבם היה די קשה והוא קשה עד היום. עד לפני כמה חודשים קיבל רווק - 25 ל"י ובשוי - 35 ל"י, בשנה האחרונה הגדילו את ההקצבה בכמה לירות לחודש, והנה - בתקציב 1953/4 לא הוקצב כל סכום בשביל נכי מלחמה אלה, מאחר שנתקבלה החלטה להעביר את הטיפול בהם לידי משרד הבטחון. פנינו לסדר האוצר בענין זה, והובטחה הקצבה לחודשים אפריל-מאי, אבל לחברינו שביקרו בשבוע האחרון במשרד הסעד, נאמר באופן רשמי שמיוולי כבר לא תהיינה בשבילם כל הקצבות. על כן, אני מדגיש את הדחיפות שבאיסור הצעת החוק.

ברצוני להעיר כמה הערות להצעת החוק, מבלי להיכנס לעצם הפירוט. כידוע לכם, אנו קטורים במניסטריאון. המלחמה הבריטי, אשר באמצעותו מקבלים חברינו את הגימלאות, חוק הפנסיה האנגלי קובע, שמניסטריאון המלחמה רשאי לנכות מהתגמולים שהוא מסלם לצבים באם הם מקבלים איזו שהיא עזרה. מסקור אחר. איננו חושבים שצריך לשחרר את אנגליה מן האחריות לתשלום התגמולים בעד הנכים שנלחמו בצבאותיה, ועל כן צריך, לדעתנו, לציין ב"דברי ההסבר" של החוק, שהוא אינו מכוון לשחרר את בריטניה מן האחריות לגבי נכים אלה. אין זו רק בעיה של תגמולים, כי אם גם טיפול רפואי, חינוך ילדים וכו'.

מניסטריאון המלחמה הבריטי נוהג לשלם לנכים שאינם נתיבים בריטיים רק 2/3 מהתגמולים שהם מסלמים לנכים בריטיים, כך שיטנם בארץ שני סוגי נכים: כאלה המקבלים תגמולים מלאים וכאלה המקבלים רק 2/3. נפגטנו אתם בענין זה, ואנו מחכים לתשובה.

ע.ע.י.

הצעת החוק מנוסחת כאילו היא מכוונת

רק לאנשים שהתנדבו ליחידות קרב או ליחידות פעילות. לפי זה יצאו
מסגרת טיפול החוק חברים רבים הזכאיים לו, כמו למשל אנשי הצי שלא
היו באניות קרב. ^{על כן} אנו מציעים למחוק מהצעת החוק בסעיף א (ג) את המלה
"לוחמת".

לפי חוק הפנסיה הבריטי, מקבלים

תגמולים אותם הנכים סאחוז נכותם היא מ-20 ומעלה, ולפי החוק הקיים
בנדינת ישראל מקבלים רק אלה סאחוז נכותם הוא למעלה מ-50. אנו
מבקשים למצוא הסדר בשביל אותם הנכים סאחוז נכותם היא מ-20-50,
אולי יכול השר לפרטם הוראה בתקנות האומרת, שאין החוק הזה מסחרר
את בריטניה מן האחריות לגבי נכים אלה.

לפי חוק הפנסיה האנגלי, מסלמים

לנכה את התגמולים מבלי להתעניין בהכנסתו, הנכה מקבל את התגמולים
בעד נכותו, מה ולא כן בישראל. אנו מבקשים למצוא הסדר גם ביחס
לענין זה.

הצעת חוק זו רבה באנשים חיים, אך

אל לנו לסכוח שנשארו גם יתומים ואלמנות שאין החוק מספל בהם. אנו
מבקשים למצוא הסדר גם לבעיה זו ע"י תיקון בחוק מספחות החללים של
צבא-ההגנה-לישראל.

האם ידוע לכם כמה מספחות כאלו ישנן
בארץ?

ז"י. סברסקי:

מה שהחוק האנגלי קובע לגבי האלמנות
והיתומים של הנספים בתיני בריטניה,

ה' זיבמן:

חל גם על מספחות כאלו. כ-200 מספחות כאלו מקבלות תגמולים, אך הוברר
לנו שזהו רק חלק קטן מהמספחות הזכאיות לתגמולים, ואשר אינן מקבלות
אם שתוך חוסר ידיעה או חוסר טיפול. במידה שפונים למניסטריון הבריטי
בענין זה, נענים.

כיון שאתם רוצים שלא יפגעו בתגמולים
בפנסיה ובעזרה הרפואית שאתם מקבלים

א. שוסטק:

טאנגליה, לפה אתם רוצים שהחוק הזה יכלול אתכם.

אנו רוצים להנות מחוק הנכים הישראלי
לגבי שיקום והגנה בעבודה.

ה' זיבמן:

שמענו על 50 מחברי ארגונכם שקיבלו
עד עכשיו הקצבות ממסרד הסעד ושעכשיו

ד"ר ויינס:

יש קשיים בקבלתן. האם נכים אלה מוכרים ע"י המניסטריון הבריטי?

אלה הם מקרים קשים, אשר מקבלים
המניסטריון הבריטי רק 2/3 מהתגמולים

ה' זיבמן:

הטלאים, לפי זה יוצא תרונק שנכותו היא 100% מקבל 6 1/2 לירות שטרלינג
בחודש; נטוי ששירת בר.א.ף. מקבל 11 לירות שטרלינג בחודש, כלומר,
סכום שאינו מספיק למחייתם.

זאת אומרת, כי בהשוואה לסכומים
שהם מקבלים טאנגליה, הסכומים שהם

ד"ר ויינס:

עלולים לקבל לפי הצעת חוק זו, יהיו הרבה יותר גדולים.

בניה זאם ע"ז חזקבע בחוק שלנו
זכות כלאח לתגמולים, עלולים הנכים להפסיד את זכותם לתגמולים
מן האוצר הבריטי, מה הייתה מעדיפיטף האט הייתה מעדיפיט ליותר
על התגמולים המגיע לכם לפי החוק הישראלי, כמובן בתנאי מחובטחנה
כל יתר הזכויות?

ה' זיבמן :

הצעת חוק זו צריכה להתקבל כמו שהיא.
צריך רק לציין ב"דברי ההסבר" לחוק,
טאין מתכוונים לשחרר את מטלת בריטניה מהחייבותה לגבי הנכים,
בתקנות פנימיות צריך לציין, כי במקרה שיהיו הפרטים בין התגמולים
שהנכה יקבל מבריטניה לבין התגמולים שהוא זכאי לקבל לפי החוק הישראלי,
הוא יקבל את ההפרט, בחוק לא כדאי לקבוע זאת.

ד"ר ויינס :

אני יכול כבר להגיד לכם, כי מה זייאמר
ב"דברי ההסבר" של החוק שלנו, לא ישנה
את תוקף ההוראות הקיימות לפי החוק הבריטי, ואז קובעות כי במקרה
שהנכה מקבל עזרה מסקורות אחרים, אפשר לנכותה מהתגמולים שהוא זכאי
לקבל.
לצורך הוויכוח אני מניח שלא ימצא
פתרון לבעיה, שאם תובטח לכם זכות לתגמולים נוספים או להפרטים,
הם יבכו מהתגמולים המסתלפים ע"י מטלת בריטניה - מה הייתה מעדיפיטם,
לקבל את התגמולים כאן, או באנגליה?

ה' זיבמן :

בעצם, הבעיה היא רק לגבי מספר נכים
לא גדול, לגבי הנכים טאין עובדים
וסייהיה הפרש בין התגמולים שהם מקבלים באנגליה לבין התגמולים
שיקבלו לפי הצעת חוק זו, אולי בדאי לציין ב"דברי ההסבר" לחוק,
כי נכים אלה יקבלו את התגמולים המגיעים להם בהפחתת התגמולים שיקבלו
מסקור אחר.

היו"ר ה. ברגר :

"דברי ההסבר" אינם קובעים דבר, הם
באים רק להסביר לחברי הכנסת את החוק.
"דברי ההסבר" אינם מחייבים, למשל, את הסופט הישראלי - מחייב אותו
רק מה שכתוב בחוק - על אחת כמה וכמה טאין מחייבים את המניסטריזן
הבריטי.

ברצוני לשאול אתכם כמה שאלות:
האם הטיפול הדפואי שאחם מקבלים
באמצעות הקונסוליה הבריטית מספק אתכם?

ה' זיבמן :

בדרך כלל, כן. הוא גם נוח לנכה.

היו"ר ה. ברגר :

אם המצב הוא כזה שלדעתכם כל הבעיה
הזאת קיימת לגבי מיעוט לא גדול של
הנכים, האם חשבתם על גיטוח כזה של החוק שיהיה גמיש יותר, ועל כן
אולי הבריטים לא יוכלו להיאחו בו, אולי אפשר לנסח את החוק בצורה
כזאת, שתינתן רשות לקצין התגמולים לגרוע במקרים מסוימים מתשלום
התגמולים, מבחינה תיאורטית, זה כמובן לדעתכם, כיון שזה אינו קובע
זכות בחוק, אבל מבחינה מעשית, זהו הפתרון. אכנס בהצעת החוק כבר
נאמר, שהשר רשאי להתקין "לרבות תקנות שיראו לן לנחוצות לשם התאמת
הוראות חוק זה לגבי מי שהיה לנכה בתוקף חוק הנכים, ובכלל זה
הוראות בדבר זקיפת סכומים שאותו אדם מקבל, בגלל נכותו, שלא מאוצר
המדינה", אבל ברור טאין זה כובע אח הסכנה הבריטים יבכו מהתגמולים
שעליהם לשלם את התגמולים שישלמו כאן.

ה' זיבמן:

טעיף (ב) של הצעת החוק הוא הטעיף
המתאים להכנסת הסתייגותנו. עד עתה
לא היה מקרה בשום ארץ, שהבריטים ביכו את התגמולים בגלל זה שהנכים
קיבלו תמיכה בארצותיהם. צריך לנסח את טעיף (ב) בצורה זהירה יותר,
כדי שבריטים לא תהיה אפשרות לנכות מהתגמולים שעליהם לשלם.

היו"ר ה. ברגר:

אני מציע שבציג ארגון הנכים ייפגשו עם
היועץ המשפטי של משרד הבטחון ועם נציג
משרד המשפטים, כדי למצוא ביחד נוסח אשר יספק את כל הצדדים.

י. ריפתין:

האם אי-אפשר לקיים סיחה עם המניסטריון
הבריטי כדי לברר את העניין?

היו"ר ה. ברגר:

מו"ם עם המניסטריון הבריטי בענין זה
עלול להימסך לפחות שבתיים, ועל כן
ניטינו למצוא פתרון אחר לכעיה, כיון שהיא דחופה ביותר.

י. ריפתין:

אני מציע, שמשרד הבטחון יברר אם
ישנם תקדמים לרעה בענין זה.

עו"ד ה' קלייף:

בקשר לכך, אני מציע להתקשר עם הארגון
העולמי של חיילים מוחררים, אשר אוסף
חומר בענין זה.

ה' זיבמן:

גם מניסטריון הטלחמה וגם מניסטריון
הפנסיה באנגליה יודעים, כי מדינת
ישראל עומדת לחוקק חוק בענין זה, אך הודענו להם עוד בשלב מוקדם
שחוק זה אינו מתכוון לשחרר אתם מהתחייבותם.

אני חושב שהפתרון היחיד הוא, שבזב
יחד עם משרד המשפטים ומשרד הבטחון כדי לנסח זאת, אך אנו חוזרים
על בקשתנו, לאשר את הצעת החוק עוד לפני שהכנסת תצא לפגרת-הקייץ.

ה' גדלוב:

אני רוצה לעמוד על בעיה נוספת.
היה מקרה טובה, אשר קיבל תגמולים
ממניסטריון הטלחמה הבריטי, נפטר ואשתו לא היתה זכאית לקבל בטקומו
את התגמולים. אנו מבקשים לדון בכובד ראש מה יהיה גורל כשפחת נכה
לאחר שהוא נפטר?

ד"ר ויינס:

לפי החוק הקיים, אלמנה של נכה מקבלת
תגמולים רק אם הטוות נגרם כתוצאה
מהנכות.

(נציגי ארגון הנכים עוזבים את הישיבה)

א. שוסטק:

בקשתי בישיבה האחרונה להזמין גם
את נציגי של"ח, שתי הם יוכלו להופיע

בפני חברי הועדה?

י. ריפתין:

אני מציע שבציג של"ח יתקבלו ע"י
יו"ר הועדה בלבד.

ועדת העבודה

24.6.53

היו"ר ה. ברגר: כאן מדובר באנשים שאינם יכולים להיות חברי ההגנה ושיש להם פרובלימה נפרדת, אנו יכולים לקבל את שענותיהם או לא לקבל, אבל איננו יכולים לטנוע טהם את האפשרות להביאן בפנינו.

א. וילנסקה: אני מציעה שהועדה תקבע עטדה בקשר להצעות ארגון הנכים, אשר נציגיהם הופיעו בפנינו, למשל, אני מציעה לקבל את הצעתם לאשר את החוק עוד לפני הפגרה.

היו"ר ה. ברגר: הטכל מחייב שהחוק יתקבל עוד לפני הפגרה, אבל איננו יכולים להפחית חוק זה קשור בחוק הנכים השני, שלגביו ישנן פרובלימות משובכות יותר.

י. ריפתין: בכל זאת, אני מציע לוועדה לסכם שהיא רואה את אישור החוק כדחוף ביותר, ולהודיע כל כך למשרדים הכתאופים ולנשיאות הכנסת.

היו"ר ה. ברגר: לזה גם אני מסכים. אנו יכולים לקבוע שאנו רואים את אישור החוק כענין דחוף ביותר.

(הישיבה ננעלה בשעה 11.00)